 215

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

НА СЪДИЯТА ГРОЗДАН ИЛИЕВ ПО К.Д. № 1 ОТ 2017 Г.

Поддържам разбирането, че искането на омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на § 69 и § 70 от Преходните и Заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР), (обн., ДВ, бр. 81 от 14 октомври 2016 г.), не следва да бъде допуснато за разглеждане по същество по следните съображения.

Процесуалната легитимация на органа компетентен да инициира производство по чл.149, ал.1, т. 2 от Конституцията е предпоставка за допустимост на искането, каквато в случая не е налице.

С третата поправка на Конституцията (ЗИД на КРБ, ДВ, бр. 27/2006 г.), омбудсманът бе включен в кръга на субектите, които могат да сезират Конституционния съд. За разлика от органите по чл.150, ал.1 от Конституцията, които разполагат с обща компетентност, омбудсманът разполага с ограничени правомощия да предизвика производство пред Конституционния съд. Съгласно чл. 150, ал. 3 от Основния закон, това правомощие на омбудсмана може да бъде упражнено само за установяване противоконституционност на закон, с който *пряко* се нарушават права и свободи на гражданите. А това са закрепените в Конституцията и Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС) лични и политически права, които са присъщи и неотменими на човека и *всеки* гражданин. Защитата на социално-икономическите права по начало остава извън предметния обхват на възможността за пряко сезиране на КС по реда на чл.150, ал. 3 от Конституцията. В подкрепа на това разбиране са

216

и подробните съображения, изложени в Определение № 2 от 12 април 2016 г. постановено по к. д. № 12/2015 г. (обн., ДВ, бр. 32 от 22.04.2016 г.).

Посочените изисквания, наред с тези за наличие на предмет и правен интерес, трябва да съществуват кумулативно като елементи от условията за допустимост на искането на омбудсмана. Липсата на което и да е от тях налага извод за невъзможност искането да се разгледа по същество.

В съобразителната част на искането по настоящето дело се твърди, че с оспорените разпоредби се „преобразуват“ служебни правоотношения, по които страна са служители на МВР в служебни правоотношения по Закона за държавния служител (ЗДСл) и служебни правоотношения по ЗДСл в трудови правоотношения по Кодекса на труда (КТ). В резултат на извършеното преобразуване са настъпили неблагоприятни социални последици за служителите на МВР, изразяващи се в промяната на категорията на труд при пенсиониране, на основанията за социално осигуряване по Кодекса за социално осигуряване (КСО) и лишаване на част от служителите на МВР, чиито правоотношения са преобразувани за в бъдеще в трудови от обезщетенията по чл. 234 ЗМВР.

От изложеното е видно, че се атакува закон, с който не се нарушават лични или политически права, чийто носител е всеки гражданин. С искането се преследва защита на определена група граждани по професионален признак. На следващо място, оспорват се, по отношение на противоконституционност, разпоредби на закон, с които *пряко* не се нарушават права и свободи предмет на конституционна уредба. Твърди се, че извършените изменения в ЗМВР са в противоречие с Преамбюла на Конституцията и Принципа на правовата държава. В резултат на това противоречие са настъпили и неблагоприятните социални последици за група служители на МВР. Става въпрос за индиректно засягане на производни права. Очевидна е липсата на процесуалните предпоставки за

допускане на искането за разглеждане по същество. В този и други подобни случаи, омбудсманът не разполага с правомощието за пряко сезиране на Конституционния съд. При твърдяната противоконституционност той разполага с възможността да уведоми органите по чл.150, ал.1 от Конституцията, които извършват самостоятелна преценка за наличие на основанията по чл.149, ал.1 от Конституцията, за да сезират Конституционния съд. Като разгледа по същество настоящето искане, КС допусна, лишено от конституционно основание, разширяване на правомощията на омбудсмана. С възприетия подход се създава прецедент омбудсманът във всяко следващо искане, позовавайки се на преамбюла, като ненормативно по естеството си правило и произтичащият от него принцип на правовата държава да атакува всеки закон по отношение на неговата конституционосъобразност с твърдение, че се засягат права и свободи на гражданите, без оглед на техния характер и дали са предмет на непосредствена конституционна уредба или става въпрос за производни права. Подобно разбиране позволява на омбудсмана да отправя искания за ревизиране на провежданата от държавата политика в социалната сфера, натоварвайки Конституционния съд с очаквания да решава проблеми, които са извън компетентността на съда. От друга страна по този начин се заобикалят правомощията на сезиращите субекти по чл.150, ал.1 от Конституцията, за които учредителната власт е приела, че следва да извършат самостоятелна и независима преценка при вземане на решението за сезиране на Конституционния съд.

По изложените съображения приемам, че искането на омбудсмана за установяване противоконституционност на § 69 и § 70 от Преходните и Заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона

218

за Министерството на вътрешните работи трябва да се остави без разглеждане като недопустимо.